

PŘEDNÁŠKY

Středa 15. října 2014 v 17:00 hodin

GEPARK – JAK VZNIKLY KARPATY

Povídání o vzniku a realizaci ojedinělého geoparku v areálu Hvězdárny Valašské Meziříčí včetně komentované prohlídky geoparku a paleontologické miniexpozice v hale hlavní budovy. Doplněno počítačovou prezentací s bohatým obrazovým i filmovým materiálem.

Přednáší **Ing. Libor Lenža**, odborný pracovník Hvězdárny Valašské Meziříčí.

Začátek již v **17:00 hodin**. Délka akce včetně komentované prohlídky cca 120 minut.

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ

Astronomická pozorování pro veřejnost - **ŘÍJEN:**

PONDĚLÍ * ÚTERÝ * STŘEDA * ČTVRTEK * PÁTEK

ve 19:00 hodin

Program pozorování:

Měsíc – od 1. do 8. října a od 28. října do konce měsíce

Mars – večer nízko nad jihozápadním obzorem

Jupiter - ve druhé polovině noci

Saturn – počátkem měsíce večer nízko nad jihozápadem

Uran - po celou noc

Neptun - po většinu noci kromě rána

Hvězdy a vícenásobné hvězdné systémy – po celý měsíc

Hvězdotupy, mlhoviny, galaxie – neruší-li příliš svým svitem Měsíc

ZÁJMOVÉ ASTRONOMICKÉ KROUŽKY

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. organizuje ve školním roce 2014/2015 tradiční **zájmové astronomické kroužky** pro mládež ve věku od 10 let až po dospělé zájemce.

Astronomický kroužek pro žáky druhého stupně základních škol se schází každou středu v 17:00 hodin na Hvězdárně Valašské Meziříčí. Astronomický kroužek pro pokročilé a dospělé se schází ve čtvrtek v 16:00 hodin (každých 14 dní). Další zájemci se ještě mohou přihlásit.

* * *

PROJEKTY

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. a Krajská hvězdárna v Žilině pořádají v rámci projektu **BRÁNA DO VESMÍRU** ve dnech **10. – 11. října** netradiční putovní vzdělávací seminář

ASTRONOMIE NEZNÁ HRANICE.

Putovní seminář je určen zejména pedagogům, pracovníkům vzdělávacích institucí, ale i studentům a zájemcům o vzdělávání v těchto oblastech.

Díky spolufinancování Evropskou unií v rámci Operačního programu Přeshraniční spolupráce SR-ČR 2007 –2013 můžeme v rámci projektu Brána do vesmíru podpořit zájemce o účast formou zajištění a úhrady ubytování, stravy po dobu konání akce a nákladů na dopravu autobusem na trase Valašské Meziříčí, Kysucké Nové Město a zpět.

Tato nabídka je limitována celkovým počtem 30 osob, které může v rámci rozpočtu projektu podpořit. Přihlášky budou evidovány dle data přijetí až do naplnění uvedené kapacity.

Podrobnější informace o programu najdete na internetových stránkách projektu: <http://www.branadovesmiru.eu/>.

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. ve spolupráci s Krajskou hvězdárnou v Žilině pořádají v rámci projektu **Společně pod tmavou oblohou** ve dnech **17. – 19. října 2014** populárně odborný seminář se zaměřením na pozorování a výzkum meziplanetární hmoty.

VÝZKUM MEZIPLANETÁRNÍ HMOTY – VYUŽITÁ PŘÍLEŽITOST KE SPOLUPRÁCI

Akce se koná v hotelu Charbulák ve Starých Hamrech, který se nachází v Beskydské oblasti tmavé oblohy.

Seminář je koncipován jako přeshraniční pracovní a vzdělávací setkání odborníků, pedagogů, studentů i zájemců z řad veřejnosti o výzkum meziplanetární hmoty.

Smyslem semináře je podpořit a rozvíjet stávající přeshraniční aktivity a existující kooperující síť pozorovatelů.

Cílem setkání je jednak shrnout a představit stávající aktivity a úspěchy vzájemné spolupráce, ale i nastínit možné perspektivy i seznámit s aktuálními problémy.

Součástí programu je také motivační noční pozorování a praktické činnosti. Akce má za cíl podporovat a rozvíjet společné vzdělávání a spolupráci. Páteční večer bude v případě příznivého počasí věnován veřejnému pozorování objektů na noční obloze.

Počet účastníků akce je s ohledem na cíle a kapacity stanoven na nejvýše 35 účastníků. Přihlášky budou evidovány dle data přijetí až do naplnění uvedené kapacity.

Podrobnější informace o programu najdete na internetových stránkách: <http://www.astrov.mz>.

ZPRÁVY A ZAJÍMAVOSTI

Neutuchající boj o Mars aneb nové sondy u planety

Jen pár dní poté, co byla na oběžnou dráhu Marsu navedena americká sonda MAVEN, která bude studovat horní vrstvu atmosféry Marsu, přišly nové zprávy o indické sondě Mangalján (mise MOM - Mars Orbiter Mission), která vstoupila na oběžnou dráhu Marsu jen o tři dny později, 24. září. Po USA, Rusku a Evropě se stala Indie teprve čtvrtou velmocí, která k Marsu dorazila.

Americká sonda MAVEN

Americká vesmírná agentura NASA po desetiměsíčním letu v pondělí brzo ráno našeho času navedla sondu MAVEN na oběžnou dráhu kolem planety Mars. MAVEN je první sonda, která se bude zabývat zkoumáním jemné horní vrstvy atmosféry Marsu. Hlavním cílem sondy je tedy zjistit, jak se měnilo klima Marsu v průběhu času a pochopit tak, proč a jak zmizela většina jeho atmosféry.

Sonda MAVEN putovala k Marsu 10 měsíců a urazila 711 miliónů kilometrů. Od této mise se očekává, že pomůže připravit cestu pro budoucí návštěvníky na rudou planetu snad již v roce 2030.

Tato vědecká mise se soustředí na získání odpovědi na otázky, co se stalo s vodou a oxidem uhličitým přítomným na Marsu před několika miliardami let. Jsou to důležité otázky pro pochopení historie Marsu, jeho klimatu a potenciálu podporovat alespoň mikrobiální život.

Indická sonda Mangalján

Indická sonda Mangalján po desetiměsíční cestě od Země úspěšně vstoupila na oběžnou dráhu Marsu. Indie se tak stala čtvrtou mocností světa, jež dosáhla této planety.

Sonda by Mars měla studovat po dobu šesti měsíců. Sonda má za úkol sledovat kromě atmosféry Marsu jeho topografii a nerostné složení. Především má hledat důkazy o výskytu metanu, jehož přítomnost může naznačovat, že na nejbližším sousedovi planety Země jsou vhodné podmínky pro život.

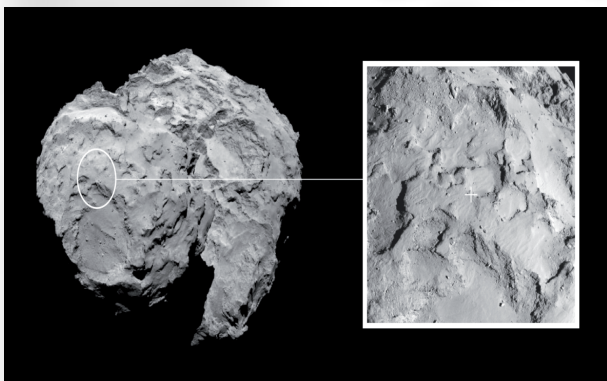
Mise byla pro Indii prestižní hlavně kvůli soupeření s Čínou. Ta vyslala kosmickou loď Jing-chuo 1 k rudé planetě v roce 2011, mise však ztroskotala kvůli technickým problémům. Mise si vysloužila uznání i kvůli nízkým nákladům na své provedení, které jsou ve srovnání s předešlými projekty nesrovnatelně levnější (1,59 miliardy korun).

(<http://www.astro.cz/clanek/6452>, upraveno: Sylvie Gorková, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

AKTUALITY

Sonda **GAIA** objevila svoji první **supernovu**. Během postupné prohlídky oblohy měří evropská astronomická družice GAIA polohy a rychlosti hvězd v naší Galaxii. Při tomto výzkumu již objevila svoji první supernovu v jedné vzdálené galaxii. Tato mimořádná událost, nyní označená jako **Gaia14aaa**, nastala v galaxii vzdálené od nás asi 500 milionů světelných roků. Byla odhalena na základě neočekávaného zvýšení jasnosti galaxie mezi dvěma pozorováními, která družice uskutečnila s odstupem jednoho měsíce.

Rosetta zná své přistávací místo – Evropská sonda Rosetta, jejímž cílem je výzkum komety 67P/Čurjumov-Gerasimenko zná přistávací místo pro svůj modul **Philae**. Z 10 navržených vědci vybrali 2 konečná místa, hlavní a záložní. Přistání modulu Philae je naplánováno na 12. listopadu 2014

Výročí – 4. října 1959 (55 let) odstartovala k Měsíci sovětská sonda Luna 3. Veřejnosti je nejspíš poměrně dobře známá, protože jako první pořídila snímky odvrácené strany Měsíce. Sonda musela snímky na palubě nejprve klasickou cestou vyvolat a poté televizní a rádiovou cestou naskenovat a poslat na Zemi. Snímky byly sice nevalné kvality, ale pomohly pochopit, že odvrácená strana Měsíce je odlišná od přivrácené.

POZORUJTE

Měsíc v konjunkci se Saturnem (25.10.2014) – Měsíc se bude nacházet 0,2° severně od Saturnu.

Maximum meteorického roje Orionid – tento meteorický roj má maximum 21. října, za hodinu můžeme vidět až 15 meteorů. Mateřským tělesem je známá Halleyova kometa. Radiant se nachází mezi souhvězdími Orion a Blíženci.

C/2014 E2 (Jacques) – kometa bude v říjnu i nadále pozorovatelná, a to na večerní obloze v souhvězdí Orla. Jasnost komety však bude v průběhu října slábnout.

RŮZNÉ

Konec letního času

Letní čas skončí v neděli 26. října 2014, kdy se ve 3:00 SELČ (středoevropského letního času) posunou hodiny na 2:00 SEČ (středoevropského času), tedy o jednu hodinu zpět. Noc tak bude právě o jednu hodinu delší.

Slavnostní otevření vzdělávacího areálu projektu Brána do vesmíru

Dne 26. září 2014 se od 15:30 hodin konalo slavnostní otevření nového vzdělávacího areálu Hvězdárny Valašské Meziříčí, p. o., který byl vybudován v rámci projektu Brána do vesmíru spolufinancovaného OP Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007-2014.

PROGRAMOVÝ ZPRAVODAJ HVĚZDÁRNY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE A VALAŠSKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Vydává Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.: Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
tel./fax: 571 611 928; E-mail: info@astrovm.cz; URL: www.astrovm.cz

Sazba a tisk: Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.

**HVĚZDÁRNA
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**
ŘÍJEN 2014

Sonda MAVEN na oběžné dráze Marsu
(Zdroj: NASA)